

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA – 4101-15-01/2013
P/13/188

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/188 – Realizacja zadań i gospodarka finansowa stadnin koni należących do Skarbu Państwa
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Paweł Piotrowski, Główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 87667 z 2 września 2013 r. (dowód: akta kontroli str.1-2)
Jednostka kontrolowana	Stado Ogierów w Łącku Spółka z o.o. z siedzibą w Łącku, ul. Płocka 12, 09-520 Łąck ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Bolesław Wyszatycki, Prezes Zarządu Spółki (dowód: akta kontroli str. 3, 4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości², działalność Spółki w zbadanym zakresie w latach 2011–2013 (I półrocze).

Spółka zapewniła odpowiednie warunki weterynaryjne wymagane przy hodowli koni i utrzymywała konie w warunkach określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej³. Uzyskiwała także dodatnie wyniki na prowadzonej działalności gospodarczej.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły natomiast m.in.:

- niepodejmowania systematycznych i skutecznych działań windykacyjnych wobec osób niewywiązujących się z obowiązku zapłaty za dzierżawę ogierów oraz zawierania kolejnych umów na dzierżawę ogierów z osobami zalegającymi z zapłatą za latami poprzednie;
- nieuwjęcia w ewidencji księgowej części należności Spółki z tytułu dzierżawy ogierów;
- nieokreślenia w polityce rachunkowości Spółki zasad wyceny aktywów w zakresie inwentarza żywego (koni) oraz przypadków nierzetelnej wyceny wartości poszczególnych ogierów w ramach inwentaryzacji;
- niepodejmowania w latach 2012–2013 (I połowa) działań na rzecz zagospodarowania zbędnych nieruchomości pomimo zaleceń Agencji Nieruchomości Rolnych⁴;
- nieprzeprowadzania okresowych kontroli stanu technicznego niektórych obiektów budowlanych Spółki zgodnie z art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁵.

¹ Dalej: Spółka lub SO.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Dz.U. Nr 116, poz. 778.

⁴ Dalej: ANR lub Agencja.

⁵ Dz.U. z 2013 poz. 1409.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działalność Stada Ogierów w Łącku w zakresie warunków utrzymania i sprzedaży koni

Opis stanu faktycznego

1.1. Liczba ogierów hodowanych przez Spółkę stopniowo się zmniejszała z 74 szt.⁶ wg stanu na 1 stycznia 2011 r. do 62 szt. wg stanu na 1 stycznia 2013 r.⁷

(dowód: akta kontroli str. 57)

Było to zgodne z planami hodowli określonymi w biznesplanach Spółki. W „Biznesplanie Spółki” na lata 2011–2012 wskazano, że w zakresie hodowli koni wystarczająca jest docelowa liczba 50-60 ogierów, wspomagana inseminacją nasieniem świeżym, schłodzonym i mrożonym. W biznesplanach na 2012 r. i 2013 r. podano, że przyczyną zmniejszania się liczby hodowanych przez Spółkę ogierów jest zmniejszająca się liczba klaczy do pokrycia. Tendencja ta może się utrzymywać również w kolejnych latach. Wzrastać będzie znaczenie inseminacji przy zapładnianiu klaczy, pozwalającej na lepsze wykorzystanie ogierów. Wskazano również, że od 2008 r. Spółka nie otrzymuje dotacji z Funduszu Postępu Biologicznego, co ogranicza zakres realizowanych zadań hodowlanych („niewystarczający remont stada podstawowego o wybitne reproductory”).

(dowód: akta kontroli str. 29, 64, 109, 160, 189)

Wg stanu na 1 stycznia 2013 r. Spółka posiadała w stadzie podstawowym ogiery 11 ras hodowlanych, z czego największą liczbę stanowiły ogiery rasy zimnokrwistej (25 szt.) oraz ogiery pełnej krwi angielskiej (8 szt.)⁸.

(dowód: akta kontroli str. 57)

Prezes Zarządu wyjaśnił m.in., że SO zabezpiecza hodowcom dostęp do ogierów w zasadzie wszystkich ras koni hodowanych w Polsce. Z uwagi na różnorodność i wielkość populacji poszczególnych ras hodowanych w kraju, w Spółce utrzymuje się różny stan ogierów w poszczególnych rasach w zależności od popytu na rynku. SO działa głównie na terenie województwa mazowieckiego, gdzie hodzi się głównie konie rasy polski koń zimnokrwisty. Hodowla tej rasy koni ma duże wieloletnie tradycje i jest obecnie najbardziej popularna i opłacalna. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom hodowców, Spółka zakupuje nowe ogiery tej rasy.

(dowód: akta kontroli str. 210)

Spółka, oprócz ogierów zarodowych i hodowlanych, posiadała również konie tzw. użytkowe, nieujęte w stadzie podstawowym i obrotowym. Są to m.in. konie wybrakowane ze stada podstawowego, konie wykorzystywane do działalności rekreacyjnej, których liczba wynosiła (wg stanu na 1 stycznia): 26 szt. w 2011 r. i po 20 szt. w latach 2012–2013.

(dowód: akta kontroli str. 57-58)

1.2. W Spółce nie wprowadzono wewnętrznych regulacji określających zasady prowadzenia hodowli ogierów, w tym m.in.: zasad kwalifikowania ogierów do stada podstawowego, obrotowego lub użytkowego; zasad przeprowadzania okresowych przeglądów selekcyjnych oraz warunków utrzymania koni. Spółka nie otrzymała w tym zakresie wytycznych i wskazówek z ANR.

(dowód: akta kontroli str. 217-220, 235-238)

⁶ W tym 70 w stadzie podstawowym i cztery w stadzie obrotowym.

⁷ W tym 57 w stadzie podstawowym i pięć w stadzie obrotowym.

⁸ Wg stanu na 1 stycznia 2013 r. w stadzie podstawowym znajdowały się ogiery następujących ras: zimnokrwistej (25 szt.), pełnej krwi angielskiej (8 szt.), śląskiej (7 szt.), polski koń szlachetny półkrwi (4 szt.), małopolskiej (4 szt.), wielkopolskiej (4 szt.) oraz po 1 sztuce ogierów czystej krwi arabskiej, czystej krwi angloarabskiej, holenderskiej, hanowerskiej i huculskiej. W stadzie obrotowym znajdowały się ogiery następujących ras: polski koń szlachetny półkrwi (2 szt.) oraz po 1 sztuce ogierów czystej krwi arabskiej, małopolskiej i śląskiej.

Prezes Zarządu wyjaśnił, że zasady i organizacja pracy hodowlanej w Spółce opiera się na obowiązujących przepisach prawa oraz regulacjach Polskiego Związku Hodowców Koni⁹.

(dowód: akta kontroli str. 219-220, 245-248)

1.3. Zgodnie z Regulaminem organizacyjnym Spółki¹⁰, Prezesowi Zarządu¹¹ podlega m.in. stanowisko głównego specjalisty ds. hodowli koni, do którego zadań należeć miało m.in. sprawowanie nadzoru nad wszystkimi końmi w Spółce, prowadzenie dokumentacji hodowlanej oraz przeprowadzanie corocznego rozdziału ogierów na punkty rozplodowe. Powyższe stanowisko było nieobsadzone od 2011 r.

(dowód: akta kontroli str. 211, 249-256, 261, 262)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że ww. stanowisko funkcjonowało, gdy Spółka posiadała ponad 300 ogierów. Obecnie, z uwagi na ciągle zmniejszający się ich stan, nie widzi potrzeby zatrudnienia specjalisty ds. hodowli koni. Przypisane do tego stanowiska zadania dotyczące nadzoru nad końmi realizował osobiście (posiada w tym zakresie odpowiednie wykształcenie i doświadczenie¹²). Natomiast dokumentację hodowlaną prowadził personel administracyjny Spółki. Stanowisko gł. specjalisty ds. hodowli koni zostało uwzględnione w Regulaminie Organizacyjnym z uwagi na plany rozwoju działalności SO we współpracy z Polskim Związkiem Hodowców Koni.

(dowód: akta kontroli str. 211, 263-266)

Od 1 marca natomiast w Spółce utworzono stanowisko specjalisty ds. rekreacji, turystyki i sportu, na którym zatrudniono pracownika posiadającego wykształcenie wyższe (kierunek zootechnika w zakresie hodowli zwierząt).

(dowód: akta kontroli str. 249-256, 267-272)

1.4. W wyniku kontroli przeprowadzonej na zlecenie NIK przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Płocku stwierdzono, że w Spółce zapewniono odpowiednie warunki sanitarno-higieniczne dla hodowli koni oraz prawidłowo prowadzono dokumentację ich leczenia¹³.

(dowód: akta kontroli str. 275-284)

1.5. W badanym okresie Spółka prowadziła pensjonat dla koni. W ramach tej działalności przyjęła pod opiekę ogółem 75 koni¹⁴. Usługi świadczone na podstawie umów, zgodnie z którymi SO miało obowiązek zapewnić boks dla konia, obsługę i wyżywienie. Właściciel konia zobowiązany był do zapewnienia koniowi ruchu, zabiegów pielęgnacyjnych oraz pokrycia kosztów opieki weterynaryjnej i ewentualnego leczenia. Wynagrodzenie za utrzymanie i obsługę konia płatne było miesięcznie, po wystawieniu faktury przez SO. Przychody Spółki z tej działalności wyniosły w latach 2011–2013 (I poł.) ogółem 91,7 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 285-333)

Ceny usług świadczonych przez Spółkę, w tym cena pensjonatu dla koni (18 zł za dobę) – określone przez Prezesa Zarządu w zarządzeniu nr 2 z 29 grudnia 2008 r. – nie były zmieniane do zakończenia niniejszej kontroli. Powyższe stawki odpowiadają średnim cenom ofert pensjonatów dla koni na terenie woj. mazowieckiego.

(dowód: akta kontroli str. 224-225 i 334-339)

Wg kalkulacji dokonanej na podstawie cen pasz (siano, słoma i owies pochodzące z własnej produkcji SO), wody i energii oraz obsługi (wywóz obornika) ustalono,

⁹ Dalej: PZHK.

¹⁰ Zatwierdzonym przez Zgromadzenie Wspólników w dniu 18 stycznia 2012 r. (Uchwała nr 1/2012).

¹¹ W badanym okresie Zarząd Spółki funkcjonował w jednoosobowym składzie – Prezes Zarządu.

¹² Posiada m.in. upoważnienie Centralnej Stacji Hodowli Zwierząt do wydawania decyzji dotyczących wpisu do ksiąg koni zarodowych (znak: K-441/1/84, z 26 stycznia 1984 r.).

¹³ Protokół kontroli nr 44/2013 z 18 września 2013 r.

¹⁴ Bez obcych klaczy przebywających w SO w celu krycia lub inseminacji.

że średni dzienny koszt pobytu konia w pensjonacie wynosił 9,80 zł w 2011 r. oraz 11,80 zł w 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 340-341)

Uchwałą nr 1/2013 z 2 stycznia 2013 r. Zarząd Spółki ustalił odrębną opłatę za usługi pensjonatu dotyczącą koni będących własnością pracowników SO oraz członków Klubu Jeździeckiego „Łąck” przy Stadzie Ogierów w Łącku w wysokości 16 zł za dobę.

(dowód: akta kontroli str. 212, 221)

Wg stanu na dzień 4 listopada 2013 r. nie stwierdzono przetrzymywania na terenie SO obcego konia¹⁵ bez zawartej umowy.

(dowód: akta kontroli str. 342-347)

1.6. W badanym okresie Spółka dzierżawiła podmiotom zewnętrznym ogiery w celu użytkowania rozplodowego na punktach kopulacyjnych (stanówka). W latach 2011–2012 wydzierżawiono do tego celu po 46 ogierów, a w 2013 r. – 36.

(dowód: akta kontroli str. 348-353)

W zawieranych umowach określano obowiązki dzierżawców m.in. w zakresie: sposobu utrzymania i wykorzystania ogierów; wniesienia na rzecz Spółki opłaty, zasad odpowiedzialności i rozliczeń pomiędzy stronami w sytuacji padnięcia, uboju wydzierżawionego ogiera z winy jego użytkownika.

(dowód: akta kontroli str. 354-355)

Ustalając wysokość opłat za dzierżawę ogierów, korzystano ze stawek określonych przez Zarząd Spółki w uchwale Nr 7/2007 z 26 października 2007 r. w sprawie m.in. wprowadzenia nowych cen stanówki ogierami na 2008 r.

(dowód: akta kontroli str. 226-228)

Z tytułu prowadzenia tej działalności Spółka uzyskała w latach 2011–2013 (I poł.) przychody w kwocie ogółem 403,8 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 775)

1.7. W badanym okresie Spółka włączyła do stada podstawowego trzy ogiery, w tym jeden rasy zimnokrwistej i dwa rasy śląskiej, które przed zakupem (w październiku 2012 r.) zaliczyły próbę dzielności z wynikiem dostatecznym i posiadały „Świadectwo wpisania konia do części głównej Księgi Stadnej”.

(dowód: akta kontroli str. 423, 430, 431-442)

Spółka wybrakowała ze stada podstawowego ogółem 12 ogierów (3 w 2011 r., 8 w 2012 r. i 1 w I półroczu 2013 r.), w tym:

- 6 wybrakowano w wyniku jesiennych przeglądów hodowlanych, z czego: 3 przeniesiono do stada obrotowego, a pozostałe 3 zaliczono do kategorii koni użytkowych;
- 6 w wyniku brakowania doraźnego, z czego: jednego przeniesiono do stada obrotowego, a 5 zaliczono do kategorii koni użytkowych.

(dowód: akta kontroli str. 406, 407, 409, 410, 411, 412)

Powodami brakowania ww. 12 ogierów, wg zapisów w protokołach z okresowych przeglądów lub doraźnego brakowania ogierów, były m.in.: zaawansowany wiek; brak zainteresowania hodowców, brak wartościowego potomstwa, zmiany starcze.

(dowód: akta kontroli str. 406-412)

W Spółce nie określono pisemnych kryteriów, którymi powinna kierować się komisja oceniająca ogiery, podejmując decyzje w sprawie wybrakowania koni.

(dowód: akta kontroli str. 217)

Prezes Zarządu wyjaśnił m.in., że decyzję o wybrakowaniu ogiera ze stada podstawowego podejmują fachowcy wsparci służbą weterynaryjną, co funkcjonuje od 30-40 lat i nie reguluje tego żaden formalny regulamin. Przenosząc ogiery

¹⁵ W tym dniu w SO przebywało 10 szt. obcych koni.

wybrakowane do stada obrotowego, co umożliwi im dalszą karierę hodowlaną, komisja ma na względzie wartość hodowlaną ogiera mimo jego niskiej przydatności w SO. W stadzie użytkowym, po wybrakowaniu, umieszczane były natomiast ogiery stare, bezpłodne i nieprzydatne do hodowli.

(dowód: akta kontroli str. 211, 213)

1.8. W badanym okresie w Spółce przeprowadzono dwa jesienne przeglądy hodowlane 16 listopada 2011 r. i 15 listopada 2012 r., z których sporządzono protokoły podpisane przez członków komisji biorących udział w przeglądzie. W skład komisji wchodził: przedstawiciel ANR (jako przewodniczący komisji), Prezes Zarządu Spółki, lekarz weterynarii oraz przedstawiciel Wojewódzkiego Związku Hodowców Koni w Warszawie (w przypadku przeglądu z 16 listopada 2011 r.).

(dowód: akta kontroli str. 213, 214, 406, 410)

W protokołach z przeglądów hodowlanych podawano przyczyny wybrakowania poszczególnych ogierów. Nie zawierały one ocen ogierów hodowanych przez SO oraz prowadzonej hodowli, w tym m.in. jakości i ilości pasz, obsługi masztalerskiej, nadzoru weterynaryjnego i zootechnicznego.

(dowód: akta kontroli str. 212-214, 237, 400, 406, 410)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że w czasie ww. przeglądów przewodniczący komisji (przedstawiciel ANR) dokonywał ustnej oceny m.in. kondycji i pielęgnacji koni, jakości i ilości pasz, nadzoru weterynaryjnego i zootechnicznego. Po podpisaniu protokołów przez członków komisji przedstawiciel ANR zabierał jego jeden egzemplarz. Spółka corocznie informuje o terminie i zaprasza do udziału w przeglądach hodowlanych przedstawiciela WZHK, który z niewiadomych powodów był nieobecny na przeglądzie w 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 212-214)

1.9. W analizowanym okresie Spółka sprzedała ogółem 32 konie, z tego: 20 w 2011 r. (2 ze stada obrotowego i 18 tzw. użytkowych), 5 w 2012 r. (wszystkie użytkowe) oraz 7 w I półroczu 2013 r. (1 ze stada podstawowego, 4 ze stada obrotowego i 2 użytkowe). Sprzedane konie należały ogółem do 10 ras.

Średnia cena uzyskana ze sprzedaży konia wyniosła: w 2011 r. – 3,2 tys. zł (w tym 15,8 tys. zł dla konia stada obrotowego oraz 1,9 tys. zł dla konia użytkowego); w 2012 r. – 8,9 tys. zł (konie użytkowe); w I półroczu 2013 r. – 14,6 tys. zł (19,1 tys. zł dla konia ze stada podstawowego i obrotowego i 3,3 tys. zł dla konia użytkowego).

(dowód: akta kontroli str. 467-468)

Obowiązujące w badanym okresie w Spółce zasady sprzedaży koni określał „Regulamin sprzedaży koni w Stadzie Ogierów w Łącku Spółka z o.o.” przyjęty zarządzeniem Prezesa Zarządu Nr 3/2009 z 28 grudnia 2009 r. Zgodnie z nim wykaz koni przeznaczonych do sprzedaży publikowany na stronie internetowej miał być aktualizowany na bieżąco, po jesiennym przeglądzie hodowlanym Stada bądź po selekcji doraźnej. Przetargi miały być prowadzone w formie publicznych aukcji organizowanych w każdą środę. Warunkiem wzięcia udziału w przetargu było zgłoszenie przez oferenta chęci zakupu konia po cenie wywoławczej, stanowiącej cenę minimalną, tj. cenę wyceny konia. W przypadku większej liczby chętnych przeprowadzana miała być licytacja ustna.

(dowód: akta kontroli str. 222-223)

Ustalono, że 10 października 2013 r. na stronie internetowej Spółki, pod wykazem koni oferowanych do sprzedaży, zawarta była informacja o terminach aukcji koni oraz treść ww. regulaminu.

(dowód: akta kontroli str. 397)

Spółka w latach 2011–2013 (I półrocze) przeprowadziła siedem aukcji, w wyniku których sprzedała siedem hodowanych ogierów za łączną kwotę 127,1 tys. zł, w tym

jednego ze stada podstawowego i sześć ze stada obrotowego, oraz 14 aukcji, w wyniku których sprzedała 25 koni zaliczonych do grupy tzw. koni użytkowych, za łączną kwotę 84,5 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 398-399)

Aukcje przeprowadzane były zgodnie z zasadami ww. zarządzenia Prezesa Zarządu nr 3/2009. Przebieg i wynik aukcji dokumentowany był przez komisję przetargową w protokole zatwierdzanym przez Prezesa Zarządu. We wszystkich przypadkach sprzedaży koni dokonano po cenach wywoławczych (zgodnych z wyceną) z uwagi na zgłaszanie się maksymalnie jednego zainteresowanego.

(dowód: akta kontroli str. 910-913)

Na sprzedaż ogiera ze stada podstawowego 23 stycznia 2013 r. (za kwotę 75,6 tys. zł brutto) Spółka uzyskała pisemną zgodę dyrektora Zespołu Nadzoru Właścicielskiego ANR¹⁶.

(dowód: akta kontroli str. 398, 460-466)

Prezes Zarządu wyjaśnił m.in., że sprzedaż koni w Spółce ogranicza się generalnie do sztuk wybrakowanych. SO nie jest „producentem koni”, jak to ma miejsce w innych stadninach, ale zakupuje ogiery, które po wyeksploatowaniu rozplodowym sprzedaje często jako materiał niepełnowartościowy. Dużym problemem dla Spółki jest znalezienie nabywców ogierów dwudziestoparoletnich.

(dowód: akta kontroli str. 212)

1.10. Prowadzona w Spółce dokumentacja hodowlana obejmowała m.in.:

- imienne wykazy ogierów hodowlanych na dzień 1 stycznia każdego roku (przekazywane do ANR);
- rozliczenie ogierów kryjących w sezonie kopulacyjnym (sprawozdania z sezonu kopulacyjnego (przekazywane do ANR);
- wykazy ogierów ubitych w danym roku (wybrakowanych, sprzedanych, padłych) oraz zakupionych (włączonych) do stada (przekazywany do ANR);
- dokumentację dotyczącą zakupu i kwalifikacji ogierów: faktury zakupu, karty ogierów, świadectwa wpisania koni do części głównej księgi stadnej;
- protokoły z przeglądów hodowlanych oraz z brakowania doraźnego ogierów;
- księgi inwentarza żywego.

(dowód: akta kontroli str. 401-412, 413, 414-439, 443-458)

1.11. Zgodnie z regulaminem sprzedaży koni będących własnością SO konie przeznaczone do sprzedaży podlegały wycenie przez komisję powołaną przez Prezesa Zarządu, który zatwierdzać miał każdy protokół z wyceny. W zarządzeniu nie określono kryteriów, które powinny być brane pod uwagę przy wycenie ogierów.

(dowód: akta kontroli str. 222-223)

W badanym okresie obowiązywały kolejno dwa zarządzenia Prezesa Zarządu w sprawie powołania komisji do wyceny koni: nr 4/2010 z 12 grudnia 2010 r. oraz nr 2/2012 z 4 grudnia 2012 r., zgodnie z którym w skład komisji wchodził specjalista ds. sportu i rekreacji, lekarz weterynarii oraz koniuszy SO.

(dowód: akta kontroli str. 469-470)

W przypadku wszystkich sprzedanych koni ich wartość była wcześniej przedmiotem wyceny przez ww. komisję, której wyniki ujęto w 7 protokołach.

(dowód: akta kontroli str. 213, 214, 461, 471-477)

1.12. Spółka przeprowadzała inwentaryzację inwentarza żywego (koni) wg stanu na koniec 2011 r. i 2012 r. na podstawie zarządzeń Prezesa Zarządu z 7 grudnia 2011 r. i 20 grudnia 2012 r. Spisem z natury objęto inwentarz żywy, w tym konie ze stada podstawowego (ujęte w środkach trwałych) oraz pozostały inwentarz żywy (ujęty w środkach obrotowych).

¹⁶ Pismo z 15 stycznia 2013 r. (wpłynęło do Spółki 17 stycznia 2013 r.).

(dowód: akta kontroli str. 478-509)

Wyceny koni w ramach inwentaryzacji dokonywano w oparciu o opracowaną przez Prezesa Zarządu metodykę wyceny, zgodnie z którą wartość ogierów zakupionych od 2009 r. powinna być ustalana w cenach zakupu. Wartość pozostałych koni (ogierów szlachetnych, zimnokrwistych oraz huculów) miała być wyliczana poprzez pomnożenie liczby punktów określonej odrębnie dla każdej grupy koni (oraz ich przedziału wiekowego) przez cenę rzeźną 1 kg mięsa końskiego (ustaloną na kwotę 4,00 zł).

(dowód: akta kontroli str. 511-512, 586, 587)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że ustalony mnożnik 4 zł za kg wagi stanowił aktualną średnią wartość ceny rzeźnej. Wykorzystanie go dawało gwarancję prawidłowej i niezawyżonej wyceny koni.

(dowód: akta kontroli str. 586-587)

W przypadku 13 z 32 sprzedanych w badanym okresie koni cena sprzedaży (równa wartości koni ustalonej w ramach wyceny koni przeznaczonych do sprzedaży) była wyższa od ich wartości księgowej łącznie o 136,3 tys. zł. Różnice między ceną sprzedaży koni i ich wartością ewidencyjną wahały się w tych przypadkach od 0,3 tys. zł do 64,4 tys. zł. W pozostałych 19 przypadkach cena sprzedaży koni była niższa od ich wartości księgowej. Różnice wynosiły w tych przypadkach od 0,1 tys. zł do 1,5 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 508-509)

1.13. Nabywcą największej ilości koni sprzedanych przez Spółkę w badanym okresie była osoba fizyczna, która zakupiła ogółem 10 koni użytkowych (31%), w tym 9 w 2010 r. i 1 w 2011 r. Osobie tej sprzedano:

- 4 ogiery wybrakowane w latach 2009–2011 z uwagi na brak zainteresowania hodowców i właściwego potomstwa, zmiany starcze i choroby;
- 2 huculy rekreacyjne;
- 4 konie przejęte przez Spółkę od ich właściciela w 2009 r. w związku z nieuregulowaniem zobowiązań z tytułu sprawowanej przez Spółkę opieki nad tymi końmi w ramach usługi pensjonatu.

(dowód: akta kontroli str. 402, 403, 406, 409, 471, 513-516)

Jak wynika z informacji uzyskanych z PZHK (pochodzących z Centralnej Bazy Danych Koniowatych prowadzonej przez ten Związek), cztery z tych koni¹⁷ zostały skierowane na rzeź.

(dowód: akta kontroli str. 523-524)

1.14. Obsługę weterynaryjną w Spółce wykonywał podmiot zewnętrzny (osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą) na podstawie dwóch umów cywilnoprawnych z 1 listopada 2007 r., z których jedna dotyczyła świadczenia usług dla koni należących do Spółki, a druga dla koni obcych przebywających na terenie SO. Zakres świadczeń weterynaryjnych obejmował m.in. diagnostykę i terapię oraz prowadzenie dokumentacji weterynaryjnej. Usługi te miały być świadczone w systemie zadaniowym i na wezwanie. Wynagrodzenie w przypadku pierwszej z tych umów ustalono w wysokości ryczałtowej 3,7 tys. zł netto za miesiąc.

(dowód: akta kontroli str. 525-528, 529, 530)

Lekarz weterynarii, zgodnie z umową dotyczącą sprawowania opieki weterynaryjnej nad końmi należącymi do Spółki, otrzymał w latach 2011–2013 (I półr.) wynagrodzenie w wysokości ogółem 111,0 tys. zł netto (w tym w latach 2011–2012 po 44,4 tys. zł, a w I półr. 2013 r. – 22,2 tys. zł), natomiast w ramach realizacji umowy dotyczącej obsługi weterynaryjnej koni obcych 37,3 tys. zł netto. Do faktur za

¹⁷ Dwa huculy oraz dwa ogiery, które zostały przez Spółkę wybrakowane z uwagi na zmiany starcze i zaawansowaną brodawczycę.

wykonywane usługi na rzecz koni obcych, dołączany był wykaz zrealizowanych zabiegów skutecznej inseminacji oraz mrożenie nasienia.

(dowód: akta kontroli str. 531, 532-537)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Sprawozdania hodowlane za 2011 r. i 2012 r. zostały wysłane do ANR: 13 lutego w 2012 r. i 2013 r., tj. po terminie wyznaczonym przez ANR na dzień 20 stycznia danego roku. Ponadto w przekazanym ANR wykazie ogierów ubytych w 2012 r. nie wymieniono w punkcie dotyczącym ogierów wybrakowanych doraźnie dwóch ogierów: Dżahila¹⁸ i Granta¹⁹.

(dowód: akta kontroli str. 415-430)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że opóźnienie 2-3 tygodniowe w wysłaniu tych sprawozdań wiązało się z trudnościami w terminowym uzyskaniu od hodowców rejestrów pokrytych klaczy przez ogiery Spółki, zaś błędy w wykazie ogierów ubytych powstały wskutek przeoczenia.

(dowód: akta kontroli str. 214)

2. Nieprawidłowości stwierdzone przy dzierżawieniu przez Spółkę ogierów w celach rozplodowych dotyczyły:

a) niedokonywania w terminie opłaty za dzierżawę przez dzierżawców w przypadku 82 umów (64% umów²⁰) oraz niewzywania przez Spółkę dłużników do zapłaty zaległości w 67 przypadkach;

Działania windykacyjne podejmowane w stosunku do należności wymagalnych wynikających z 15 umów wszczynano po upływie wielu miesięcy od daty, w której należność stała się wymagalna. Działania te ograniczały się wyłącznie do wezwań do zapłaty i okazały się skuteczne jedynie w przypadku 6 dłużników. Na przykład, w przypadku dzierżawy ogiera FILANRTOP na podstawie umowy nr 20/2011 z 31 grudnia 2010 r. Spółka wysłała wezwanie o zapłatę zaległości 2,2 tys. zł dopiero 13 sierpnia 2013 r., mimo iż zgodnie z umową opłata ta powinna być uiszczona do 31 stycznia 2011 r. Spółka nie podjęła żadnych działań windykacyjnych w przypadku 5 umów na ogółem 14, w których dzierżawcy koni nie wnieśli należnych opłat do zakończenia kontroli NIK. Dwie z tych umów dotyczą dzierżawy ogierów w latach 2011–2012 (7,3 tys. zł należności ogółem), a 3 pozostałe 2013 r. (2,4 tys. zł). Podejmowane przez Spółkę działania windykacyjne w przypadku pozostałych 9 umów (17,3 tys. zł), w tym 2 dotyczących 2011 r. (4,2 tys. zł) ograniczyły się jedynie do wysyłania wezwań do zapłaty.

(dowód: akta kontroli str. 348-353)

Prezes Zarządu wyjaśnił m.in., że Spółka występowała z wezwaniem do zapłaty wobec hodowców posiadających najdłuższe zaległości, a wobec tego, że działania te okazały się bezskuteczne do końca 2013 r., skieruje do sądu wszystkich dłużników zalegających z opłatą za ogiery.

(dowód: akta kontroli str. 543)

b) podpisania przez Prezesa Zarządu w 2013 r. kolejnych umów z osobami, które nie wniosły opłaty za dzierżawione w 2012 r. ogiery (Le Voltaire, Llandaff, Sexman)²¹;

(dowód: akta kontroli str. 350-353, 362, 367, 372, 385, 388, 391)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że mając na uwadze potrzeby hodowlane innych hodowców uważał za uzasadnione pozostawienie tych ogierów

¹⁸ Wybrakowany 23 lutego 2012 r.

¹⁹ Wybrakowany 1 marca 2012 r.

²⁰ Spółka zawarła ogółem 128 umów na dzierżawę w latach 2011-2013 ogierów do celów rozplodowych.

²¹ Do czasu zakończenia kontroli NIK, osoby te nie wniosły należnych opłat za 2012 r.

u dotychczasowych dzierżawców mając ich przyrzeczenie, że kwoty zaległe zostaną zapłacone.

(dowód: akta kontroli str. 543)

- c) bezumownego udostępniania (tj. dzierżawienia) przez Spółkę od 1 stycznia 2011 r. do 26 lipca 2012 r. ogiera Le Voltaire osobie fizycznej do celów rozplodowych (umowa dotycząca 2011 r. podpisana została jedynie przez Prezesa Spółki, natomiast w 2012 r. nie sporządzono żadnej umowy, zaś ogier został odebrany użytkownikowi dopiero, gdy Spółka otrzymała informację, że jest on trzymany w złych warunkach);

(dowód: akta kontroli str. 349, 358-359, 542)

Prezes Zarządu podał, że w/w ogier przebywał już na punkcie rozplodowym, w związku z tym Spółka wysłała do użytkownika umowę, która z niewiadomych powodów nie została podpisana. Prezes dodał, iż będzie dochodził należności z tytułu umowy dzierżawy Le Voltaire w 2011 r.

(dowód: akta kontroli str. 542-543)

- d) niewykazania w ewidencji księgowej Spółki należności (nieuregulowanych do zakończenia kontroli NIK) w kwocie ogółem 8 000 zł z tytułu dzierżawy w 2011 r. dwóch ogierów: Le Voltaire²² i Zafonium²³, co stanowiło naruszenie art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości²⁴.

Spółka nie wystawiła dzierżawcom tych ogierów faktur, w związku z czym kwoty te nie zostały wykazane w przychodach Spółki za 2011 r. Wg wyjaśnień Głównej Księgowej Spółki nie zostały jej przekazane umowy dzierżawy, więc nie wiedziała o wystąpieniu tych należności.

(dowód: akta kontroli str. 349, 545)

Prezes Zarządu wyjaśnił, iż czekał na podpisanie umowy dzierżawy ogiera Le Voltaire, natomiast umowa dotycząca ogiera „Zafonium” została podpisana przez użytkownika z opóźnieniem, w wyniku czego nie została przekazana do komórki księgowości.

(dowód: akta kontroli str. 547)

3. Protokół wyceny z 2 stycznia 2013 r., w którym oszacowano wartość 9 koni, nie został zatwierdzony przez Prezesa Zarządu Spółki, co stanowiło naruszenie zarządzenia Prezesa Zarządu Nr 2/2012 z 4 grudnia 2012 r. w sprawie powołania komisji do wyceny koni.

(dowód: akta kontroli str. 469, 477, 508, 510)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że brak zatwierdzenia tego protokołu wynikał z przeoczenia.

(dowód: akta kontroli str. 214)

4. W polityce rachunkowości Spółki wprowadzonej 1 stycznia 2011 r.²⁵ nie zostały określone metody wyceny aktywów (inventarza żywego), co stanowi naruszenie art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy o rachunkowości. Wyceny koni w ramach inwentaryzacji dokonywano w oparciu o opracowywaną co roku przez Prezesa Zarządu metodykę wyceny.

(dowód: akta kontroli str. 511-512, 548-583)

Prezes Zarządu wyjaśnił m.in., że mając na uwadze potrzebę dopracowania polityki rachunkowości wprowadzi do końca 2013 r. szczegółowe zasady przeprowadzania inwentaryzacji w SO.

(dowód: akta kontroli str. 586-587)

²² Dzierżawionego na podstawie umowy Nr 28/H/2011 z 4 stycznia 2011 r.

²³ Dzierżawionego na podstawie umowy Nr 35/H/2011 z 4 stycznia 2011 r.

²⁴ Dz.U. z 2013 r., poz. 330 ze zm.

²⁵ Uchwałą Zarządu Spółki z 1 stycznia 2011 r. w sprawie Polityki Rachunkowości.

5. W inwentaryzacji nierzetelnie wyceniano aktywa Spółki dotyczące ogierów ze stada podstawowego. Wartość 4 ogierów w 2011 r. i 29 w 2012 r. ustalono niezgodnie z obowiązującą w danym roku metodyką określoną przez Prezesa Zarządu²⁶. Skutkiem powyższego wykazana w ewidencji księgowej Spółki wartość aktywów (w części dotyczącej wartości stada podstawowego) wg stanu na koniec 2011 oraz 2012 r. była niższa (łącznie o 1 tys. zł w 2011 r. i o 100 zł w 2012 r.) niż wynikająca z prawidłowych wyliczeń.

(dowód: akta kontroli str. 484-487, 496-499, 511, 512)

Wyceny koni na arkuszach spisowych dokonywała Główna księgowa SO, która wyjaśniła, że ogiery zostały pomyłkowo zakwalifikowane do niewłaściwych przedziałów wiekowych.

(dowód: akta kontroli str. 588-593, 596, 599)

6. W przypadku wszystkich koni sprzedanych przez Spółkę w badanym okresie wartość konia wyceniona przez komisję różniła się od jego wartości księgowej. Stwierdzone przypadki występujących w tym zakresie rażących różnic świadczą o stosowaniu przez Spółkę niewłaściwej metodologii aktualizacji wartości koni w przeprowadzanych inwentaryzacjach.

Przykładowo ogier Nabucho De Serein wyceniony został 4 grudnia 2012 r. na kwotę 70 tys. zł netto (i sprzedany za tę kwotę 23 stycznia 2013 r.), podczas gdy jego wartość księgowa ustalona w ramach inwentaryzacji przeprowadzonej na koniec 2012 r. wynosiła 5,6 tys. zł. Ogier Dżahil wyceniony został 11 kwietnia 2012 r. na kwotę 35 tys. zł netto (sprzedany za 33,8 tys. zł 30 maja 2012 r.), podczas gdy jego wartość księgowa ustalona na podstawie wyników inwentaryzacji przeprowadzonej na koniec 2011 r. wynosiła 5,6 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 215, 461, 473, 486, 496, 508-509 i 515)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. Spółka sprzedała w latach 2011–2013 (I półrocze) 25 koni tzw. użytkowych oraz jednego ogiera ze stada podstawowego, podczas gdy zgodnie z „Regulaminem sprzedaży koni”, miała przeznaczać do sprzedaży wyłącznie konie ujęte w wykazie koni przeznaczonych do sprzedaży, zakwalifikowane do stada obrotowego.

(dowód: akta kontroli str. 222-223, 397, 346, 463, 515-516)

Prezes Zarządu wyjaśnił, iż zapisy Regulaminu w tym zakresie zostaną skorygowane.

(dowód: akta kontroli str. 214)

2. Spółka nie wykazywała w przekazywanych do ANR imiennych wykazach ogierów hodowlanych (wg stanu na dzień 1 stycznia) ogierów wchodzących w skład stada obrotowego. Ogiery te powinny być wykazywane w ww. wykazach, bowiem mimo ich wybrakowania w dalszym ciągu posiadały wartość hodowlaną i były wykorzystane w hodowli.

(dowód: akta kontroli str. 214, 415-430)

3. Ustalone w 18 umowach na świadczenie usług pensjonatu dla koni (51,4% umów) stawki opłat w wysokości 20 zł lub 25 zł za dobę tego rodzaju usługi były wyższe od określonych w zarządzeniu Prezesa Zarządu nr 2 z 29 grudnia 2008 r. (18 zł za dobę).

(dowód: akta kontroli str. 224-225, 286-287)

Prezes Zarządu wyjaśnił m.in., że: zastosowanie innych (wyższych) stawek za pensjonat związane było m.in. z pobytem koni sportowych, korzystaniem indywidualnym z krytej ujeżdżalni oświetlanej po zmroku. Wiązało się

²⁶ Błędnie klasyfikowano ogiery wg przedziałów wiekowych lub wg rasy, skutkiem czego wartość jednych była zawyżona, a innych zaniżona, co w konsekwencji spowodowało różnice wartości całego stada.

to z dodatkowymi kosztami Spółki, które znalazły odzwierciedlenie w wyższej stawce za pensjonat i były przez właściciela konia zaakceptowane.

(dowód: akta kontroli str. 216)

NIK zwraca uwagę, że okoliczności te powinny być przewidziane w uregulowaniach wewnętrznych.

4. W przypadku 21 umów zawartych przez Spółkę na udostępnienie ogierów w celach rozplodowych (16,4% tego rodzaju umów) stwierdzono nieprzestrzeganie minimalnych rocznych cen dzierżawy określonych przez Zarząd Spółki w uchwale Nr 7/2007 z 26 października 2007 r. w sprawie m.in. wprowadzenia nowych cen stanówki ogierami na 2008 r. Określone w umowach na dzierżawę koni (rasy śląskiej, małopolskiej, wielkopolskiej, polskiej zimnokrwistej i polskiej szlachetnej półkrwi) stawki opłat rocznych były niższe niż ustalone w cenniku od 200 zł do 1 700 zł.

(dowód: akta kontroli str. 226-228, 348-353, 354, 362)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że ceny minimalne ustalone na rok 2008 r. nie przetrwały kolejnych sezonów i trzeba było indywidualnie pertraktować z hodowcami. Zarząd Spółki stał przed dylematem, czy nie wyrazić zgody na niższą cenę i pozostawić ogiera w SO (którego roczny koszt utrzymania wynosi ok. 5 tys. zł), czy opuścić kilkaset złotych i ogiera wydzierżawić. Rachunek ekonomiczny wskazywał na to drugie rozwiązanie.

(dowód: akta kontroli str. 542)

Zdaniem NIK stosowanie ewentualnych rabatów, jak i zasady ich udzielania, powinny być określone w zarządzeniu, w którym ustalone są ceny opłat za dzierżawę koni do celów rozplodowych.

5. W przypadku 6 ras ogierów hodowanych przez Spółkę, Zarząd nie określił zasad ustalania stawek za ich dzierżawę do celów rozplodowych, w tym minimalnych stawek opłat za ich dzierżawę tak, jak to zrobiono w przypadku pozostałych ras ogierów hodowanych w Spółce. Brak tego rodzaju regulacji dotyczył następujących ras ogierów: czystej krwi arabskiej; pełnej krwi angielskiej; anglo-arabskiej; ardeńskiej; hanowerskiej, holenderskiej KWPN²⁷, mimo że ogiery tych ras były również wydzierżawiane do celów rozplodowych.

(dowód: akta kontroli str. 226-228, 348-353, 354, 362)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że Spółka nie określiła minimalnych opłat za ogiery ras czystej krwi z uwagi na niewielkie zainteresowanie tymi rasami, natomiast ogiery pozostałych ras traktowane były jako rasa zimnokrwista, lub szlachetna. Do 2008 r. działalność Spółki była dotowana. W związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej dotacje wstrzymano i w Spółce wprowadzono odpłatne udostępnianie ogierów. Spowodowało to zmniejszenie liczby dzierżawionych ogierów z uwagi na ograniczone możliwości finansowe dzierżawców.

(dowód: akta kontroli str. 542)

Zdaniem NIK, brak wewnętrznych regulacji określających zasady ustalania przez SO opłat za dzierżawę ogierów tych ras, powoduje nieprzejrzystość postępowania przy zawieraniu umów w tym zakresie. Wysokość opłat ustalanych za dzierżawę tych samych koni często różniła się znacząco w poszczególnych latach. Przykładowo Spółka wydzierżawiła ogiera Le Voltaire rasy KWPN do celów rozplodowych na okres od 27 lipca do 31 grudnia 2012 r. za kwotę 300 zł, podczas gdy w 2010 r. wydzierżawiono go na cały rok za 2,0 tys. zł, a w 2013 r. za 1,5 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 348-353, 354, 362)

²⁷ Holenderski koń gorącokrwisty.

6. W 39 umowach na dzierżawę ogierów do celów rozplodowych nie określono terminu wniesienia opłaty. Termin ten określono dopiero w fakturach wystawianych przez Spółkę.

(dowód: akta kontroli str. 354-394)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że od sezonu 2014 r. ujednoczone zostaną wzory przedmiotowych umów.

(dowód: akta kontroli str. 544)

7. W 4 przypadkach²⁸, na 7 objętych kontrolą²⁹, protokoły wyceny koni przeznaczonych do sprzedaży nie zawierały informacji pozwalających ustalić kryteria i zasady, wg których komisja ustaliła wartość poszczególnych koni. Zdaniem NIK powoduje to nieprzejrzystość postępowania w tym zakresie. W protokołach z wyceny podawano wyłącznie wartość konia oszacowaną przez komisję, bez jej uzasadnienia.

(dowód: akta kontroli str. 461, 471-477)

8. W żadnej z umów dotyczących dzierżawienia ogierów do celów rozplodowych Spółka nie określiła kar umownych w przypadku nieterminowego regulowania płatności. Spółka nie naliczała odsetek za zwłokę w we wnoszeniu opłat za dzierżawę ogierów (gdyby je naliczano wynosiłyby ogółem 27,2 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 348-394)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że zawarcie w umowach sankcji za nieterminowe wpłaty spowodowałoby drastyczne zmniejszenie zainteresowania dzierżawą ogierów. W ocenie NIK brak takich zapisów skutkowało tym, że w przypadku 64% umów wydzierżawiający ogiery nie przestrzegali terminów wpłat bądź w ogóle nie wnosili należnych opłat z tego tytułu.

(dowód: akta kontroli str. 543)

9. W umowach o świadczenie usług weterynaryjnych, zawartych 1 listopada 2007 r., nie określono w sposób szczegółowy zakresu świadczonych usług weterynaryjnych, co zdaniem NIK, utrudnia rzetelne ich rozliczenie i sprawdzenie. Ponadto ww. umowy zawierają nieaktualne zapisy dotyczące wysokości stawki podatku VAT oraz miejsc świadczonych usług weterynaryjnych dotyczących koni własnych SO³⁰.

(dowód: akta kontroli str. 525-530, 600, 602-609)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że zostanie podpisana jedna, aktualna umowa, szczegółowo określająca zakres świadczonych usług weterynaryjnych.

(dowód: akta kontroli str. 215)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości³¹ działalność Spółki w zbadanym zakresie.

2. Utrzymanie i gospodarowanie zasobem nieruchomości.

Opis stanu faktycznego

2.1. Według stanu na 30 czerwca 2013 r. Spółka dysponowała 823,0383 ha gruntów, w tym 45,5144 ha gruntów własnych (wniesionymi do Spółki jako aport) i 777,5239 ha gruntów dzierżawionych od ANR. Z tytułu czynszu dzierżawnego, SO poniosło w 2011 r. koszty wynoszące 57,9 tys. zł, 60,4 tys. zł w 2012 r. i 33,4 tys. zł w I półroczu 2013 r. W badanym okresie Spółka nie poddzierżawiała gruntów dzierżawionych od ANR.

(dowód: akta kontroli str. 638-639)

²⁸ Protokoły z 27 grudnia 2010 r., 18 listopada 2011 r., 2 marca 2012 r. i 19 listopada 2012 r.

²⁹ Jedynie trzy protokoły – z 11 kwietnia 2012 r., 4 grudnia 2012 r. i 2 stycznia 2013 r. – zawierały mniej lub bardziej szczegółowe informacje wskazujące, że wyceny dokonano na podstawie wyników hodowlanych, sportowych oraz stanu zdrowia.

³⁰ Wskazany w umowie Gabinet Weterynaryjny SO, jako miejsce wyznaczone do świadczone usług dla koni własnych SO nie istnieje od sierpnia 2009 r.

³¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen cząstkowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

2.2. Wg stanu na 30 czerwca 2013 r. Spółka posiadała ogółem 41 obiektów budowlanych (budynki i budowle), w tym 24 wykorzystywane przy działalności końskiej i produkcji rolniczej (22 obiekty stanowiące własność SO o wartości księgowej 4 035,7 tys. zł i 2 wydierżawione od ANR o wartości 229,7 tys. zł). Pozostałych 17 obiektów budowlanych było nieużytkowanych (zbędnych), w tym 12 własnych o wartości księgowej 121,7 tys. zł i 5 dzierżawionych o wartości 99,4 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 640-643)

2.3. Spośród 13 nieruchomości zbędnych należących do Spółki³², wg stanu na 1 stycznia 2011 r., możliwych do sprzedaży, SO sprzedała 2 działki³³ oraz próbowała sprzedać 6 kolejnych³⁴ (w 2011 r.). W kolejnych latach nie podejmowano działań w celu ich sprzedaży. Spółka nie podejmowała również działań w celu sprzedaży pozostałych 5 zbędnych nieruchomości. Nie były one również w tym okresie wydierżawiane innym podmiotom.

O dwóch nieruchomościach zbędnych, dzierżawionych od ANR, Spółka poinformowała Agencję w lutym 2009 r. (wg informacji Spółki ANR podejmuje działania w celu sprzedaży tych działek).

(dowód: akta kontroli str. 644-645)

2.4. Do prowadzenia hodowli koni (oraz do działalności towarzyszącej tej działalności) wykorzystywanych było 19 obiektów budowlanych o łącznej wartości 3 858,2 tys. zł, które stanowiły własność Spółki. Do działalności tej wykorzystywano również 71 ha gruntów ornych i 175,9 ha łąk (dzierżawionych od ANR). Nie stwierdzono dysponowania przez Spółkę obiektami zbędnymi, spośród obiektów przeznaczonych do prowadzenia tego rodzaju działalności.

(dowód: akta kontroli str. 647-649)

W badanym okresie w budynkach wykorzystywanych w działalności końskiej nie dokonywano inwestycji, modernizacji i większych prac remontowych (nie wystąpiły również przypadki inwestycji niezakończonych – środki trwale w budowie).

(dowód: akta kontroli str. 650)

2.5. We wszystkich 12 wybranych do kontroli obiektach budowlanych³⁵, przeprowadzone zostały w badanym okresie kontrole okresowe budynków, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy Prawo budowlane. Jedyny budynek Spółki o powierzchni zabudowy przekraczającej 2 000 m² (kryta ujeżdżalnia), kontrolowany był dwa razy w roku, zgodnie z art. 62 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo budowlane. Kontrole okresowe przeprowadzały osoby posiadające stosowne uprawnienia. W stosunku do 5 obiektów budowlanych nie formułowano zaleceń remontowych, w przypadku 6 obiektów zalecono wykonanie prac remontowych i napraw. Dla wszystkich obiektów założono 2 stycznia 1999 r. książki obiektu budowlanego wg wzoru stanowiącego załącznik do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 października 1998 r. w sprawie określenia wzoru książki obiektu budowlanego.

(dowód: akta kontroli str. 651-654, 655-656)

Ogłędziny budynków Stajni Nr 1 i Stajni Nr 3 wykazały m.in. że obiekty te były w ogólnie dobrym stanie technicznym. Dwa budynki zbędne, tj. budynek gospodarczy (tzw. stołówka) i hotel robotniczy, były zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych. Ogólny stan techniczny budynku stołówki był

³² W tym 9 nieruchomości niezabudowanych i 4 zabudowane, których zbycie, z uwagi na położenie, nie utrudniało prowadzenia działalności końskiej i produkcji rolniczej

³³ Działka nr 167/8 w Górach i działka nr 3/73 w Łącku – w 2011 r.

³⁴ W tym 5 działek w miejscowości Zdwórż oraz działkę nr 31/13 położoną w Łącku.

³⁵ Obiekty w Łącku: stajnie Nr 1-3, budynek administracyjno-biurowy, kuźnię, „Biały Dworek”, kryta ujeżdżalnię, magazyn zbożowy (przy stolarni), magazyn zbożowy (gospodarstwo), stodoła, obora oraz magazyn zbożowy w Gulczewie.

dostateczny³⁶, natomiast stan budynku hotelu był zły. Obiekty te (nieużytkowane od kilkunastu lat) miały odłączone instalacje elektryczną i wodno-kanalizacyjną.

(dowód: akta kontroli str. 657-660)

2.6. Spółka nie posiada lokali mieszkalnych. Pokoje gościnne m.in. w „Białym Dworcu” nie pełnią funkcji pokoi hotelowych, a przeznaczone są do wynajmu dla uczestników imprez organizowanych na terenie SO. W Spółce nie funkcjonuje stołówka pracownicza. Garaże w Łącku wykorzystywane są dla będących własnością Spółki pojazdów i maszyn rolniczych. Spółka posiada 3 samochody służbowe użytkowane przez: Prezesa Zarządu, kierownika produkcji roślinnej oraz magazyniera (zaopatrzeniowca), którzy prowadzą ewidencję wyjazdów służbowych oraz rozliczenie zużytego paliwa. W badanym okresie w Spółce użytkowane były 3 komórkowe telefony służbowe (z których korzystali Prezes Zarządu, Koniuszy i Kierownik Produkcji Roślinnej).

(dowód: akta kontroli str. 661-664)

2.7. W badanym okresie Spółka sprzedała dwie nieruchomości niezabudowane (położone w Płocku i Łącku), o łącznej powierzchni ok. 1 ha za kwotę 863,6 tys. zł. SO, zgodnie z aktem założycielskim oraz art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa³⁷, uzyskało zgodę na sprzedaż od Zgromadzenia Wspólników³⁸ i Ministra Skarbu Państwa³⁹. Spółka podała do publicznej wiadomości informację o przetargu ustnym nieograniczonym na sprzedaż ww. nieruchomości⁴⁰, która zawierała warunki przetargu. Cenę wywoławczą określano na podstawie aktualnych operatów szacunkowych wykonanych przez rzeczoznawców majątkowych⁴¹. Przetarg na ww. nieruchomości przeprowadzono 11 kwietnia 2011 r., w wyniku którego Komisja przetargowa zaakceptowała oferty kupna osób, które spełniły warunki przetargu.

(dowód: akta kontroli str. 665-689)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W przypadku 5 zbędnych nieruchomości⁴², Spółka nie podjęła działań w celu ich sprzedaży, a tym samym nie wykonała zalecenia ANR, zawartego w piśmie z 15 grudnia 2010 r.⁴³. Ponadto w latach 2012–2013 (na 25 listopada) Spółka nie podjęła kolejnych⁴⁴ prób sprzedaży 6 nieruchomości zbędnych.

(dowód: akta kontroli str. 644, 646, 670-675, 678, 690, 694)

W badanym okresie koszty poniesione przez Spółkę na utrzymanie zbędnych nieruchomości wyniosły łącznie 67,8 tys. zł (z tego 64,1 tys. zł – na zbędne nieruchomości własne).

(dowód: akta kontroli str. 646)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że zwrócił się do ANR o wyrażenie zgody na sprzedaż ww. nieruchomości niezwłocznie po zamknięciu procedur prawnych związanych m.in. z podziałem geodezyjnym, wyceną i zmianą planu zagospodarowania terenu. Odnosząc się do sprawy przyczyn niezorganizowania kolejnych przetargów na sprzedaż 6 nieruchomości wskazał m.in., że Spółka, z uwagi na duże koszty

³⁶ Konstrukcja nie grozi zawaleniem i nie stanowi zagrożenia dla ludzi i mienia.

³⁷ Dz.U. z 2012 r., poz. 1224.

³⁸ Uchwały ZW: Nr 1/09 z 11 marca 2009 r. (dz. 167/8), Nr 3/10 z 15 czerwca 2010 r. (dz. 3/73).

³⁹ Pisma z: 10 maja 2011 r. (dz. nr 167/8) i 30 maja 2011 r. (dz. nr 3/73)

⁴⁰ Poprzez wywieszenie jej na tablicach informacyjnych w Urzędzie Gminy w Łącku oraz w siedzibie SO, opublikowaniu w prasie ogólnopolskiej oraz ujęciu na stronie internetowej Spółki.

⁴¹ Cena wywoławcza dz. nr 167/8 – 630,0 tys. zł/wg operatu – 624,1 tys. zł; cena wywoławcza dz. nr 3/73 – 225,0 tys. zł/wg operatu – 156,9 tys. zł.

⁴² Działka nr 123/10 (obwód Góry) i położone w Łącku działki nr: 3/78, 18/7, 3/72.

⁴³ Pismo z 15 grudnia 2010 r., które wpłynęło do SO 21 grudnia 2010 r.

⁴⁴ Spółka próbowała bezskutecznie sprzedać te nieruchomości w 2011 r.

ogłoszenia w prasie, szuka potencjalnych klientów, stosując ogłoszenia w formie tablic/banerów zlokalizowanych na w/w nieruchomościach.

(dowód: akta kontroli str. 694)

2. Książki obiektów budowlanych dla wybranych 12 budynków przydatnych były prowadzone z naruszeniem przepisów § 5 pkt 4 i § 6 ust.1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego⁴⁵, w tym 9 książek nie zawierało planu sytuacyjnego obiektu natomiast 11 książek, w części VI i VII, nie zawierało kompletu wpisów dotyczących przeprowadzonych kontroli okresowych (rocznych i pięcioletnich).

(dowód: akta kontroli str. 655, 694)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że brakujące plany sytuacyjne w książkach obiektów budowlanych zostaną uzupełnione do końca listopada 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 694)

3. W latach 2011–2012 w 11 obiektach budowlanych uznanych przez Spółkę za zbędne nie przeprowadzono wymaganych kontroli okresowych „rocznych”, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a i b ustawy Prawo budowlane. Obiekty te, z wyjątkiem hotelu robotniczego w Łącku, objęte zostały kontrolami w 2013 r. Ponadto w latach 2009–2013 (do 25 listopada) w 14 obiektach budowlanych zbędnych (82% obiektów zbędnych) nie przeprowadzono wymaganej kontroli okresowej „pięcioletniej”, określonej w art. 62 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo budowlane.

(dowód: akta kontroli str. 696-699)

Prezes Zarządu brak ww. kontroli wyjaśnił tym, że obiekty te nie były i nie są użytkowane. Są zamknięte na stałe i nie mają do nich dostępu osoby postronne, w wielu przypadkach są to obiekty spalone i częściowo rozebrane.

(dowód: akta kontroli str. 695)

4. Dla niektórych obiektów budowlanych, w tym zarówno wykorzystywanych⁴⁶, jak i zbędnych⁴⁷ nie opracowano instrukcji bezpieczeństwa pożarowego wymaganej dyspozycją § 6 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 czerwca 2010 r. Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów⁴⁸, a ponadto Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego z czerwca 2007 r.⁴⁹ nie została poddana aktualizacji, co było niezgodne z § 6 ust. 7 tego rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 704-714)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że do końca 2013 r. zaktualizuje i uzupełni Instrukcję Bezpieczeństwa Pożarowego.

(dowód: akta kontroli str. 695)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Spółki w badanym obszarze.

3. Efektywność działalności gospodarczej

Opis stanu faktycznego

3.1. Wynagrodzenie Prezesa Zarządu nie przekroczyło w badanym okresie limitu maksymalnej wysokości wynagrodzeń określonego w art. 8 pkt 3 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi⁵⁰. Zgromadzenie Wspólników uchwałą Nr 5/09 z 31 marca 2009 r.,

⁴⁵ Dz.U. Nr 120, poz. 1134.

⁴⁶ Magazyn zbożowy w Łącku.

⁴⁷ Cieleńnik w Zdworzu; magazyn zbożowy w Gulczewie.

⁴⁸ Dz.U. Nr 109, poz. 719 ze zm.

⁴⁹ Została zatwierdzona do stosowania przez p.o. Prezesa Zarządu w dniu 1 października 2008 r.

⁵⁰ Dz.U. z 2013 r., poz. 254, dalej: „ustawa o wynagradzaniu”.

określiło je w wysokości czterokrotności miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw (bez wypłat zysku) w czwartym kwartale roku poprzedniego.

Pismem z 15 lutego 2012 r. Dyrektor Zespołu Nadzoru Właścicielskiego ANR poinformował prezesów spółek ANR, że w związku ze zmianami w ustawie o wynagradzaniu, wprowadzonymi na podstawie art. 6 ustawy z dnia 22 grudnia 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej⁵¹, wynagrodzenie miesięczne prezesów i członków zarządów spółek ANR w 2012 r. powinno być naliczane w wysokości ustalonej w latach 2010–2011.

ANR po kontroli przeprowadzonej w Spółce w grudniu 2012 r. stwierdziła, że Prezes Zarządu wbrew ww. zaleceniom, dokonał waloryzacji swojego wynagrodzenia wg zasad określonych w uchwale Zgromadzenia Wspólników. W piśmie z 18 marca 2013 r. zalecono Prezesowi Zarządu dokonanie:

- weryfikacji i ponownego przeliczenia wynagrodzenia za okres od stycznia 2011 r. w oparciu o wskaźnik przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw na poziomie czwartego kwartału 2009 r.
- rozliczenia nienależnie pobranego wynagrodzenia do 2 maja 2013 r.

W piśmie z 18 marca 2013 r. Prezes Zarządu poinformował ANR o wykonaniu powyższych zaleceń. Nienależnie pobrane wynagrodzenie za 2012 r. w wysokości 15 132 zł, zostało potrącone przy wypłacie poborów Prezesa w I półroczu 2013 r.

W 2012 r. Zgromadzenie Wspólników⁵² przyznało Prezesowi nagrodę roczną w wysokości zgodnej z art. 10 ust. 7 ustawy o wynagradzaniu.

(dowód: akta kontroli str. 715-718, 892-898)

3.2. Spółka funkcjonowała w badanym okresie na podstawie aktu założycielskiego Spółki⁵³ zawierającego wszystkie elementy określone w art. 157 ksh, regulaminu organizacyjnego oraz regulaminu organizacji i pracy Zarządu Spółki z 3 października 2007 r.⁵⁴ Spółka nie prowadziła w badanym okresie działalności gospodarczej nieprzewidzianej w akcie założycielskim.

(dowód: akta kontroli str. 249, 250-261, 602-624)

3.3. Bilans Spółki na 31 grudnia 2012 r. po stronie aktywów i pasywów zamknął się sumą 7 568,8 tys. zł, o 491,2 tys. zł mniejszą niż na koniec 2011 r.

Aktywa rzeczowe trwałe, które obu latach stanowiły około 70% aktywów ogółem, uległy zmniejszeniu z 5 610,6 tys. zł w 2011 r. do 5 371,2 tys. zł w 2012 r., tj. o 239,4 tys. zł. Aktywa obrotowe wynosiły 2 449,5 tys. zł w 2011 r. i 2 197,6 tys. zł w 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 719-720, 744-745, 769)

Zwiększeniu uległ kapitał (fundusz) własny z 3 251,7 tys. zł w 2011 r. do 3 650,9 tys. zł w 2012 r., tj. o 399,2 tys. zł, a tym samym wzrósł udział kapitału (funduszu) własnego w pasywach ogółem z 40,3% w 2011 r. do 48,2% w 2012 r. Nie zmieniła się natomiast w tych latach wartość kapitału (funduszu) podstawowego wynosząca 5 543,1 tys. zł oraz struktura jego własności (w 100% jest własnością Skarbu Państwa). Na koniec 2011 r. i 2012 r. Spółka nie posiadała kapitału (funduszu) zapasowego. Zysk wypracowany w latach 2011–2012 został w całości przeznaczony na pokrycie strat z lat ubiegłych. Ujęta w bilansie strata z lat ubiegłych zmniejszyła się z 2 522,4 tys. zł w 2011 r. do 2 291,4 tys. zł w 2012 r. W 2011 r. zobowiązania i rezerwy na zobowiązania wynosiły 4 808,4 tys. zł (59,7% sumy bilansowej), z tego: zobowiązania krótkoterminowe 1 500,9 tys. zł. Natomiast w 2012 r. zobowiązania i rezerwy na zobowiązania wynosiły 3 918,0 tys. zł (51,8%

⁵¹ Dz.U. Nr 291, poz. 1707.

⁵² Uchwała Nr 4/2012 z 10 września 2012 r.

⁵³ Akt notarialny repertorium A nr 3141/2010 z 15 lipca 2010 r.

⁵⁴ Przyjętego uchwałą Zarządu Spółki z 3 października 2007 r.

sumy bilansowej), z tego zobowiązania krótkoterminowe 735,2 tys. zł. Spółka nie posiadała zobowiązań wymagalnych na koniec 2011 r. i 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 719-720, 744-745, 769, 770, 780)

3.4. Zgodnie z rachunkiem zysków i strat zarówno w 2011 r., jak i 2012 r. Spółka uzyskała dodatnie wyniki finansowe (zysk netto: 231,0 tys. zł i 399,2 tys. zł). W 2011 r. Spółka uzyskała przychody ze sprzedaży ogółem w wysokości 1 476,7 tys. zł. Pozostałe przychody operacyjne wyniosły ogółem 2 188,3 tys. zł, w tym: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych w kwocie 864,4 tys. zł (sprzedaż gruntów niezabudowanych oraz środków ruchomych), przychody z bezpośrednich dopłat z ARiMR do produkcji rolnej w kwocie 987,7 tys. zł oraz inne przychody operacyjne 336,2 tys. zł (w tym m.in. odszkodowania za utratę majątku trwałego). Koszty ogółem działalności operacyjnej wyniosły 2 906,5 tys. zł, pozostałe koszty operacyjne wyniosły łącznie 349,2 tys. zł, w tym: aktualizacja wartości aktywów niefinansowych w kwocie 297,9 tys. zł (odpis aktualizacyjny dotyczący przeterminowanych należności z lat poprzednich po stadzie ogierów w Kętrzynie i Starogardzie Gdańskim) oraz inne koszty operacyjne w kwocie 51,3 tys. zł. Przychody i koszty finansowe z tytułu odsetek wyniosły: 12,6 tys. zł i 190,3 tys. zł.

W 2012 r. przychody Spółki ze sprzedaży ogółem w 2012 r. wynosiły 2 174,3 tys. zł, pozostałe przychody operacyjne wyniosły łącznie 1 116,2 tys. zł, w tym: 74,6 tys. zł zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (sprzedaż środków ruchomych), 848,2 tys. zł dotacje (dopłaty do produkcji rolnej) oraz 193,4 tys. zł inne przychody operacyjne (m.in. odszkodowania). Koszty działalności operacyjnej wyniosły 2 890,4 tys. zł i Spółka nie ponosiła w tym roku pozostałych kosztów operacyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 744, 746)

Zgromadzenie Wspólników zdecydowało przeznaczyć w całości zysk netto za rok obrotowy 2011 i 2012 na pokrycie strat z lat ubiegłych⁵⁵.

(dowód: akta kontroli str. 771, 772)

Zgromadzenie Wspólników udzieliło 16 maja 2012 r. i 6 czerwca 2013 r. absolutorium Zarządowi Spółki i zatwierdziło sprawozdania finansowe oraz sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za 2011 r. i 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 145, 172, 773, 174)

3.5. Spółka uzyskiwała w badanym okresie ujemne wyniki finansowe na działalności dotyczącej hodowli koni (oraz działalności towarzyszącej). Strata na tej działalności w 2012 r. w wysokości 141,7 tys. zł była znacznie mniejsza od straty poniesionej w 2011 r. – 1 269,4 tys. zł. W 2011 r. koszty działalności związanej z hodowlą koni oraz towarzyszącej wynosiły 2 054 tys. zł⁵⁶, a przychody 784,8 tys. zł, a w 2012 r.: 911,9 tys. zł i 770,2 tys. zł odpowiednio.

Z prowadzonej działalności rolnej Spółka uzyskiwała dodatnie wyniki finansowe: 497,7 tys. zł w 2011 r. i 560,5 tys. zł w 2012 r.

Według rachunku zysków i strat oraz ewidencji księgowej Spółki, w 2011 r. przychody ze sprzedaży produktów wyniosły ogółem 1 827,1 tys. zł w tym: sprzedaż produkcji roślinnej 1 261,4 tys. zł i przychody z działalności tzw. końskiej 565,7 tys. zł. W 2012 r. przychody ze sprzedaży produktów wyniosły 2 039,8 tys. zł w tym: sprzedaż produkcji roślinnej 1 591,1 tys. zł, przychody z działalności tzw. końskiej 448,7 tys. zł. W skład przychodów w latach 2011–2012 z działalności końskiej wchodziły następujące ich rodzaje:

- ze sprzedaży produkcji zwierzęcej⁵⁷ – 75,0 tys. zł i 44,4 tys. zł;
- opłaty za usługi pensjonatu koni obcych – 64,8 tys. zł i 60,1 tys. zł;

⁵⁵ Uchwały: Nr 2/2012 z 16 maja 2012 r. i Nr 2/2013 z 6 czerwca 2013 r.

⁵⁶ Koszty związane były m.in. z reorganizacją Spółki w 2010 r. i wydzieleniem z jej struktury stad ogierów w Kętrzynie i Starogardzie Gdańskim.

⁵⁷ Obejmuje sprzedaż koni, obornika i nasienia ogierów.

- opłaty za dzierżawione ogiery – 181,8 tys. zł i 152,8 tys. zł;
- opłaty za krycie i inseminacje klaczy obcych – 70,0 tys. zł i 41,0 tys. zł;
- opłaty za przechowywanie nasienia mrożonego ogierów obcych – 21,7 tys. zł i 35,9 tys. zł;
- z organizacji imprez sportowo-hodowlanych oraz rekreacyjnych – 152,4 tys. zł i 114,5 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 746, 775-777)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że od kilku lat dostrzega się wyraźny regres w hodowli koni, w tym przede wszystkim spadek ilości hodowanych klaczy w Polsce, co powoduje zmniejszenie dochodów z dzierżawienia ogierów oraz wpływów z krycia klaczy na miejscu w SO. Proces ten pogłębił się w 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 547)

Jednostkowy, dzienny koszt utrzymania koni przeznaczonych do sprzedaży był identyczny jak koszt dzienny utrzymania ogiera w stadzie podstawowym i obrotowym, który wynosił 15,85 zł w 2011 r. i 17,60 zł w 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 340, 341)

Koszty wynagrodzenia osób zatrudnionych w Spółce wyniosły: 863,6 tys. zł w 2011 r. i 818,3 tys. zł w 2012 r., w tym m.in.: administracja (4 osoby) – 155,7 tys. zł i 164,4 tys. zł; pozostali pracownicy zatrudnieni przy produkcji roślinnej i hodowli koni (22 osoby w 2011 r. i 17 osób w 2012 r.) – 515,1 tys. zł i 462,9 tys. zł. Średniomiesięczne wynagrodzenie ogółem w Spółce wynosiło: 2,6 tys. zł w 2011 r., 3,4 tys. zł w 2012 r. i 3,5 tys. zł w I półroczu 2013 r. W podziale na grupy pracowników średnie wynagrodzenie kształtowało się w tym okresie następująco: pracownicy administracji: 2,9 tys. zł, 3,3 tys. zł i 3,5 tys. zł; pozostali pracownicy: 2,0 tys. zł, 2,5 tys. zł i 2,9 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 778, 779)

3.6. Biznesplany SO na lata 2011–2013, podobnie jak Wieloletni Plan Inwestycyjny na lata 2011–2015 (dalej WPI) i jego kolejne aktualizacje, zatwierdziło Zgromadzenie Wspólników Spółki⁵⁸. Osiągając w latach 2011–2012 zysk, Spółka realizowała główny cel określony w biznesplanach, jakim było uzdrowienie finansów oraz ustabilizowanie kondycji Spółki⁵⁹.

(dowód: akta kontroli str. 5, 11, 59, 63, 96, 721, 746, 781-783)

Biegli rewidenci nie wnieśli uwag do sprawozdań finansowych SO za lata 2011–2012 oraz nie stwierdzili zagrożenia dla kontynuowania działalności gospodarczej w roku następnym.

(dowód: akta kontroli str. 786, 801, 820, 840, 849)

Zadania inwestycyjne Spółki określone w aktualnym WPI (na kwotę ogółem 1 435,7 tys. zł) i biznesplanie Spółki na 2013 r. obejmują m.in.: remont i adaptacje dwóch budynków oraz zakup maszyn rolniczych (11 szt.) i środków transportu (2 ciągniki i 3 przyczepy) a także generalny remont kombajnu. Większość środków finansowych na inwestycje w wysokości 910,0 tys. zł zaplanowano wydatkować w latach 2014–2015. W latach 2011–2012 Spółka zakupiła maszyny rolnicze (4 szt.) oraz środki transportu (3 szt.) na łączną kwotę 226,7 tys. zł. Z planowanych na 2013 r. siedmiu inwestycji na kwotę 259,0 tys. zł nie zrealizowano dwóch⁶⁰ na kwotę 62,0 tys. zł, z uwagi na – jak wyjaśnił Prezes Zarządu – brak środków finansowych.

(dowód: akta kontroli str. 851-860, 861)

3.7. Zasady wykonywania kontroli wewnętrznej w Spółce określono w Regulaminie kontroli wewnętrznej z 22 marca 2000 r.⁶¹ W Spółce funkcjonowała wyłącznie

⁵⁸ Uchwałami Nr: 4/2011 z 23 maja 2011 r., 3/2012 z 19 czerwca 2012 r., 3/2013 z 6 czerwca 2013 r.

⁵⁹ SO również osiągnęło zysk w 2010 r. w wysokości 115,7 tys. zł, natomiast lata 2007–2009 kończyły stratą na działalności.

⁶⁰ Nie zakupiono ładowacza czołowego TUR oraz przyczepy transportowej (wg stanu na dzień 25 listopada 2013 r.).

⁶¹ Wprowadzony zarządzeniem Prezesa Zarządu nr 3/K/2000 z 22 marca 2000 r.

kontrola funkcjonalna. W Regulaminie organizacyjnym Spółki nie przewidziano wydzielonego stanowiska ds. kontroli wewnętrznej.

(dowód: akta kontroli str. 250-261, 862-866, 867)

W badanym okresie Spółka była kontrolowana przez:

- Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Płocku – w wyniku kontroli doraźnej, przeprowadzonej 2 czerwca 2011 r. PINB wydał decyzję⁶² zobowiązując Spółkę do dokonania rozbioru stodoły będącej w złym stanie technicznym, zlokalizowanej na działce o nr 3/72 w Łącku – nakaz ten został zrealizowany w 2011 r.;
- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, który przeprowadził w listopadzie 2012 r. kontrolę w zakresie przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne środowiska pracy – nieprawidłowości nie stwierdzono;
- Zespół Nadzoru Właścicielskiego ANR przeprowadził w grudniu 2012 r. kontrolę działalności gospodarczej i finansowej spółki w latach 2010–2012, w wyniku której wydanych zostało 12 zaleceń pokontrolnych⁶³, z których jedno (dotyczące dokonania aktualizacji regulaminu Pracy Zarządu) nie zostało zrealizowane do zakończenia kontroli NIK.

(dowód: akta kontroli str. 715, 868-897, 900-903)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Regulamin i schemat organizacyjny Spółki w części był nieaktualny, gdyż wymienione w nim stanowisko głównego specjalisty ds. hodowli koni nie było obsadzone od 2011 r. Ponadto nie uwzględniono w nim funkcjonującego od 7 lutego 2013 r., samodzielnego stanowiska specjalisty ds. techniczno-administracyjnych – utworzonego w związku z zaleceniami kontroli ANR. Nieaktualny był również regulamin organizacji i pracy Zarządu Spółki z 3 października 2007 r., który m.in. przewiduje wieloosobowy Zarząd Spółki. Do zakończenia niniejszej kontroli NIK, Prezes Zarządu nie zrealizował zalecenia ANR dotyczącego uaktualnienia tego Regulaminu, pomimo iż zobowiązał się do tego w odpowiedzi z 18 marca 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 148, 175, 250-261, 895-897, 899-909)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że ww. regulamin zostanie zaktualizowany.

(dowód: akta kontroli str. 546)

2. Spółka nie przestrzegała postanowień Regulaminu kontroli wewnętrznej, wg którego system kontroli wewnętrznej w spółce powinien składać się także z kontroli instytucjonalnej wykonywanej przez kontrolera zakładowego.

(dowód: akta kontroli str. 864, 867)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że Spółka jest małą firmą (małe zatrudnienie), gdzie wystarczający jest stosowany system kontroli funkcjonalnej.

(dowód: akta kontroli str. 861)

Nie kwestionując tych argumentów, należy zaznaczyć, że wymóg takiej organizacji kontroli wewnętrznej wynika z uregulowań wewnętrznych obowiązujących w Spółce.

1. Pomimo poprawy sytuacji finansowej Spółki w 2012 r. w porównaniu do roku poprzedniego (czego wyrazem jest m.in. spadek wysokości zobowiązań Spółki o kwotę 890,4 tys. zł) NIK zwraca uwagę, że w obu kontrolowanych latach Spółka uzyskała dodatni wynik finansowy na działalności gospodarczej głównie dzięki dotacjom do produkcji rolnej, a także w 2011 r. dzięki sprzedaży nieruchomości. Niepokojące jest także zmniejszenie w 2012 r. w porównaniu do roku poprzedniego o ponad 20% przychodów z hodowli koni, która to tendencja może się utrzymać w 2013 r. w związku ze zmniejszeniem się w tym roku o blisko 22% liczby

⁶² Nr 50/11 z 14 czerwca 2011 r.

⁶³ Zawartych w piśmie ZNW ANR z dnia 18 lutego 2013 r.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

dzierżawionych ogierów do celów rozplodowych w porównaniu do lat z okresu 2011–2012. Doceniając ograniczenie kosztów funkcjonowania SO, głównie poprzez zmniejszenie zatrudnienia, należy wskazać, iż Spółka nie posiada strategicznego planu dalszego rozwoju.

(dowód: akta kontroli str. 6-35, 60-76, 97-124, 348-353, 746, 775-777)

2. NIK zwraca również uwagę, że uregulowania wewnętrzne nie uwzględniają zastępstwa Prezesa Zarządu podczas jego nieobecności w pracy (np. w sytuacjach losowych takich jak choroba, wypadek). Ma to szczególne znaczenie w sytuacji, gdy Zarząd Spółki jest jednoosobowy.

(dowód: akta kontroli str. 249, 250-261, 602-624)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Spółki w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁶⁴, wnosi o:

- 1) terminowe przekazywanie do ANR sprawozdań hodowlanych oraz ujmowanie w nich rzetelnych i kompletnych informacji;
- 2) wyegzekwowanie zaległych należności z tytułu dzierżawy ogierów do celów rozplodowych oraz usprawnienie windykacji tych należności;
- 3) wprowadzenie uregulowań określających zasady sprzedaży koni, ustalania opłat za dzierżawę ogierów do celów rozplodowych oraz za usługi pensjonatu dla koni nienależących do Spółki;
- 4) zawarcie nowych umów na usługi weterynaryjne;
- 5) ujęcie w ewidencji księgowej wszystkich należności Spółki z tytułu dzierżawy ogierów;
- 6) określenie w polityce rachunkowości Spółki metod wyceny aktywów inwentarza żywego (koni) oraz dokonywanie jego rzetelnych wycen w inwentaryzacji;
- 7) podjęcie działań w celu zbycia lub zagospodarowania nieruchomości zbędnych, zgodnie z dyspozycjami ANR;
- 8) uzupełnienie brakujących wpisów i planów sytuacyjnych w książkach obiektów budowlanych;
- 9) przeprowadzanie okresowych kontroli stanu technicznego obiektów budowlanych, stosownie do wymogów określonych w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy Prawo budowlane;
- 10) opracowanie instrukcji bezpieczeństwa pożarowego stosownie do wymogów określonych w § 6 ust. 1 i 7 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów;
- 11) dostosowanie regulacji wewnętrznych do aktualnej organizacji i zasad funkcjonowania Spółki.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia

⁶⁴ Dz.U. z 2012 r., poz.82 ze zm.

pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 27 grudnia 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Kontroler
Dariusz Walczak
doradca ekonomiczny

D.W.